

Design copertă: Ștefan Ioan
Ilustrație realizată prin tehnici de editare digitală și inteligență artificială.

© 2026 by Editura Lebăda Neagră

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră
Iași, Str. Plopilor fără Soț, nr. 45, 700273

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CORNELIUS, JAN

De ce nu-s românii ca nemții? / Jan Cornelius, Adina Popescu. -
Iași: Lebăda Neagră, 2026
ISBN 978-630-330-177-8

I. Popescu, Adina

821.135.1

Jan Cornelius
și Adina Popescu

De ce nu-s românii ca nemții?

Lebăda Neagră
Iași, 2026

Cuprins

Oare când voi spune, în sfârșit, <i>I love București</i> ?	5
Viața e frumoasă, cu mici excepții	10
Sunt cetățean european și am drepturi	19
Hei, poate scriem o carte!	21
Apocalipsa de la Leipzig și... dar hai mai bine să gândim pozitiv!	22
Un ou pe zi și un sfert de parizer	34
Pilulele de slăbit și bunica inexistentă	44
Nostalgia cozilor, atenție la trepte!	56
Un chef la Vama Veche și strigoii din Frankfurt	64
Hotelul din Bruxelles și castelul din Timișoara	75
Detalii picante din vecini	85
Cuvinte tabu și vecini psihopați	99
Sărutul negrului și Pippi Șosețica în impas	113
Marea crăpelniță și „popa cu botezul”	127
Bătrânețea și butonul de panică	141
Fantoma din baie care ne dă palpații	155
Pacientul Stan Pățitul și ipohondria <i>made in Romania</i>	170
Ce pățim când călătorim	187
Bărbați și femei	206
Cine suntem? Unde vrem să trăim? Cărui loc îi aparținem?	224
Ce se poate și nu se poate în România și în Germania	235

JAN CORNELIUS s-a născut în România, la Reșița, a fugit de comunism în 1977 și trăiește de atunci la Düsseldorf. Este scriitor bilingv, de limba română și limba germană, și traducător de literatură. A studiat franceza și engleza la Universitățile din Timișoara, Düsseldorf și Stirling și a lucrat mulți ani ca profesor. În Germania a publicat numeroase volume de proză umoristică și cărți vesele pentru copii, excelent primite de critică și de cititori. Este colaborator permanent la reviste satirice germane și elvețiene și a scris timp de mulți ani o serie de comentarii umoristice despre Estul și Vestul Europei pentru radioul național german (WDR). În România a publicat eseuri, povestiri și comentarii, în care face haz de necaz, în *Observator cultural*, *Dilema veche* și *România literară*. A tradus și a prezentat în mediile germane și în numeroase lecturi publice cărți ale multor scriitori români actuali, Dan Lungu, Denisa Comănescu, Matei Vișniec, Florin Lăzărescu, Doina Ruști și mulți alții.

În limba română a publicat, printre altele: *De ce nu-s românii ca nemții?* (Paralela 45, 2019, împreună cu Adina Popescu), *Aventurile unui călător naiv* (Lebăda Neagră, 2020), *Al doilea e Chaplin* (Tracus Arte, 2021), *Cum mi-am mâncat masca* (Paralela 45, 2022), *Eu, Dracula și John Lennon* (Lebăda Neagră, 2024), *Conspirația cearșafurilor* (Lebăda Neagră, 2024), *EU și IA* (Lebăda Neagră, 2025).

ADINA POPESCU s-a născut la 10 septembrie 1978, în București. A absolvit Regie de film, însă de la 18 ani a lucrat ca jurnalist cultural. Prima ei carte pentru copii, *Doar un zbor în jurul lumii*, a apărut în 1999. Interesată de literatura pentru copii, dar și de recuperarea trecutului recent, a publicat în 2015 volumul *Povestiri de pe Calea Moșilor*, o carte inițial destinată adulților, dar în care s-au regăsit și copiii care și-au propus să călătorească cu mașina timpului în anii '80. A urmat *Vine vacanța cu trenul din Franța*, o radiografie a vacanțelor de familie din România socialistă. Trilogia fantastică *O istorie secretă a Țării Vampirilor* a câștigat concursul național Trofeul „Arthur”. Adina Popescu a mai publicat, de data aceasta pentru publicul adult, volumul de proză scurtă *În așteptare* și a scris scenarii pentru câteva cărți de benzi desenate. Este o autoare prezentă cu texte originale în manualele școlare de limba și literatura română și recomandată în bibliografiile școlare. În prezent, Adina Popescu este redactor și editorialist la revista *Dilema*, predă cursuri de scriere creativă și face filme documentare.

Oare când voi spune, în sfârșit, *I love București?*

Mă aflu într-un mic magazin de suveniruri din Berlin, iar vânzătoarea mă întreabă zâmbind dacă mă poate ajuta cu ceva. „Nu, doar mă uit...”, zic eu și, într-adevăr, privesc cu drag toate acele flecușete, de la tricouri la brelocuri și brichete, imprimate cu inscripția *I love Berlin*. A fost cât pe aci să cumpăr o umbrelă, însă m-am răzgândit în ultima clipă – costa totuși 20 de euro, doar pentru că făcea reclamă orașului. De fapt, acel *I love Berlin*, comercial și destinat probabil turiștilor americani sau japonezi, atrași de astfel de „amintiri” cât mai demonstrative din locurile pe care le vizitează, m-a ademenit înăuntru. Îmi dau seama că, oricât de siropos ar suna *I love Berlin*, mă simt în stare să fac o declarație (de dragoste) unui oraș cu totul străin pe care l-am cunoscut doar de câteva zile. Așa cum *I loved Paris*, *I loved Vienna* și – de ce nu? – chiar și Bruxelles, încă din primele clipe. N-ai cum să nu iubești aceste minunate orașe europene unde, dincolo de istorie și cultură, te simți relaxat și confortabil, îți dai seama de la bun început că ai ajuns *in a good place to live*¹.

1. „Într-un loc bun în care să trăiești” (engl. în original) (n. red.).

Ies din magazin și mă întreb cu amărăciune când va veni momentul în care să spun, cu toată sinceritatea, *I love București*. M-am născut în București, n-am trăit niciodată în altă parte, de voie, de nevoie m-am atașat de el pentru că este orașul meu, însă după 38 de ani de „relație” n-aș putea să spun că-l iubesc, aș fi ipocrită. Că-l accept, că-l tolerez, că-l înțeleg, așa cum se întâmplă cu oamenii lângă care stai prea mult timp, asta da. Aș putea spune însă, cu mâna pe inimă, *I love Cluj*, și nu doar pentru că este orașul în care mi-am petrecut o parte din copilărie. E un oraș care a trecut prin transformări remarcabile în ultimii ani, poate să o spună oricine vine „din afară”, se simt aerul de Occident și tihna vieții de acolo, mai ales în anumite cartiere ale Clujului. Oare ce trebuie „să facă” Bucureștiul ăsta ca să fie iubit?

Aterizăm la Otopeni târziu în noapte, toți românii se îmbulzesc să-și ia bonuri pentru taxiuri, străinii se uită debusolați în jur, întrebându-se în ce hangar părăsit în câmp au nimerit. Afară, taxiurile se înșiruie unul după altul, entropia se mărește, ordinea nu se mai respectă, începi să-ți vânezi taxiul tău. Printre primele cuvinte pe care le aud în București (Otopeniul nu este decât o ușă care se deschide spre el), după ce am aterizat: „Unde, pula mea, e taxiul nostru?” Un nene cu gluga pe ochi, gen fost taximetrist mafirot din Gara de Nord, încearcă să agate doar turiști străini, năuci și încărcăți de bagaje: „Taxi? Taxi, *please*?” Îmi e milă de ei – vor plăti probabil 100 de euro până în centru. Mă întreb de ce, după 27 de ani, nu s-a găsit încă o soluție decentă de a lega aeroportul de oraș, de ce niciodată

nu a fost o prioritate pentru nimeni. Așa cum n-au fost nici o șosea de centură care să ajute traficul, nici multe altele. Pentru că n-au existat niciodată strategii pe termen lung, doar mici furtișaguri pe termen scurt, precum cele ale taximetristului dornic de un câștig imediat, de la aeroport. Oare, după această primă experiență căreia îi vor urma altele, mai mult sau mai puțin nefericite, străinii care ne vizitează orașul și-ar mai cumpăra un tricou cu *I love Bucharest*?

În mașină, taximetristul îi înjură pe cei de la Uber. Că „sunt niște hoți” și că „tot ce se întâmplă acolo e ilegal”. Sunt prea obosită, mă abțin să comentez ceva, e inutil să-i explic că vorbește despre primul sistem de taximetrie care începe, în sfârșit, să funcționeze „normal”. În fond, ce reprezintă pentru el normalitatea? „Când o să se întâmple vreun viol sau, Doamne ferește, vreo crimă, or să-i închidă!”, zice taximetristul, de cel mult 35 de ani, cu satisfacție. Ce rost mai are să discutăm despre ce (n-)au făcut autoritățile, când locuitorii orașului sunt atât de obtuși și se împotrivesc oricărei schimbări, din principiu?

A doua zi, nu-mi vine să ies din casă. Deși am fost plecată doar trei zile, nu simt nevoia să-mi revăd orașul. Îl cunosc suficient de bine. Totuși, sunt nevoită să ies până la cel mai apropiat supermarket. Merg pe străduțele din „mahalaua” centrală în care locuiesc. Zăpada începe să se topească, acum se văd cel mai bine gunoaiile și zoaiele pe care localnicii le-au aruncat în fața caselor de-a dreptul pe troiene, în toată perioada înghețului (și-au dat seama că, din cauza temperaturilor scăzute, n-or să pută o vreme). De pe mormanele

negre se scurg resturi de pâine și ciorbă, mucuri de țigară, pampersi și zdrențe ude. Strada Viitorului arată ca o vomă. Însă oamenii stau în casele lor cu porți încuiate, se delimitează de spațiul public care nu le aparține – să vină salubritatea și să facă curat după noi!

La supermarket, întreg spațiul este ocupat de cărucioarele cu marfă, printre care se strecoară clienții, încercând să-și facă loc către casele de marcat. Pare să se deschidă o nouă casă, o tanti se așază oftând pe scaun, îmi reorientez coșul spre ea, însă femeia mă privește crunt. „E deschis aici?” – îndrăznesc. „Păi, nu vedeți că-i deschis?” – zbiară femeia la mine. Zâmbetul larg de pe chip cu care aterizasem cu câteva ore în urmă pe Aeroportul Otopeni, „zâmbetul de Berlin”, începe treptat să-mi dispară.

Totuși, îmi iubesc orașul, pe fragmente, pe bucățele, iubesc anumite străduțe, piațete, clădiri, locuri, însă te poți îndrăgosti de un singur punct dintr-un desen abstract? Când îi vorbesc unui străin despre București, îi spun, fără prea multă convingere: „Vino la noi! Orașul s-a schimbat mult în ultimii ani, o să-ți placă!” Însă sunt conștientă de faptul că aceste schimbări au fost posibile datorită unor oameni, o mână de oameni. Mă bucur atunci când descopăr că s-a mai deschis o cafenea unde te simți ca la Viena, că proprietarul cafenelei a restaurat și casa care o adăpostește și că are grijă și de trotuarul din fața ei. Aceste pete de culoare apar din ce în ce mai des. Iubesc și străduțele din spațiile blocurilor și din zona centrală – Olari, Silvestru, Toamnei, Icoanei etc., care au rămas la fel de când m-am născut, pline de liniște și de verdeată, cu un

aer de târg de provincie, ușor desuet. Nu pot iubi însă noile statui și alte „opere” monumentale pe care Primăria aruncă banii, în loc să găsească soluții pentru trafic, să educe cetățenii să-și ia gunoiul din fața casei etc. Bucureștiul este orașul în care noi, locuitorii lui, obținem zi de zi mici victorii, aproape insignifiante, însă marea schimbare nu se întrevede pe nicăieri. Așadar, până să mă hotărâsc să spun *I love București*, aș purta oricând tricouri cu *I love strada Mântuleasa* sau *I love Piața Spaniei* și aș continua să visez la orașe ca Berlinul.

Viața e frumoasă, cu mici excepții

Ca reacție la ultimul meu articol despre București, apărut aici, în *Dilema veche*, îmi scrie cu mult umor, pe Facebook, Jan Cornelius, scriitor de origine română care locuiește de mulți ani în Germania, la Düsseldorf, și care tocmai s-a întors dintr-o scurtă vizită în România:

„Pe mine, Bucureștiul m-a liniștit tocmai prin demența sa, prin contrastele inadmisibile. Am dormit acolo mai bine decât aici, subconștient trăiam probabil sub deviza: «Dacă nu te refaci, mori!» Situațiile bine surprinse de tine m-au scos din minți la început, în primele zile, când îmi venea aproape să-l sugrum pe unul sau pe altul. Aici, acum, totul mi se pare groaznic de liniștit și de monoton. Mă întreb de ce or fi zâmbind toți ca proștii. La București, în hotelul Cișmigiu, tânăra care zâmbea cel mai mult, de ilumina lobbyul hotelului în care stăteam, era o tipă de la recepție, de vreo 22 de ani. Am auzit-o apoi vorbind în engleză cu colegii ei și am întrebat-o de unde este. Era franțuzoaică din Lyon și se afla într-un schimb de practicanți, la hotel. «Și cum vi se pare Bucureștiul?», am întrebat-o. «Excelent, mi se pare *formidable*, nici nu mă gândesc la plecare.»

Mi s-a părut nemaipomenită o îmbârligare a mașinilor într-o intersecție de pe bulevardul Elisabeta, nu mai mișca nimic. Șoferii se înjurau între ei de mai mare dragul. Un spectacol cum nici la film nu ți se oferă. A venit poliția să-i descâlcească. În timpul asta, la banca de alături, urla unul într-un megafon ceva cu «Jos băncile! Jos capitaliștii!». Nici dracu' nu-i dădea atenție, de parcă ar fi vorbit în șoaptă. Cred că trebuie să te identifiți cu un oraș, să-l iubești în subconștient ca să realizezi că îl urăști... că te obosește și te plictisește... să pleci și să te întorci din nou în el.”

Dragă Jan,

Știi foarte bine că orice loc, orice oraș, e în primul rând o stare, am mai vorbit despre asta. Eu m-am obișnuit deja cu contrastele pe care le pomeneai tu, nu mai simt acea bucurie a supraviețuirii pe care ai trăit-o și rareori mai întâlnesc lucruri care să mă mai surprindă. De pildă, în Germania mă surprinde normalitatea, nu înțeleg cum de într-un spațiu citadin, să zicem, lucrurile se pot armoniza atât de bine și pot funcționa împreună. Aseară aveam o stare proastă, un soi de depresie pasageră despre care știu că pe undeva, în profunzimea ei, pleacă tot de la neputințele de zi cu zi ale traiului de aici, de la lupta cu morile de vânt, de la senzația pe care o ai la un moment dat că în sfârșit îți iese ceva, că lucrurile încep să se așeze, ca mai apoi să te pomești din nou într-o prăpastie. Și ca să nu mă deprim acasă de una singură, am ieșit să mă plimb, într-o

seară rece, dar plăcută, de martie. Primăvara este singurul anotimp în care Bucureștiul devine un loc suportabil, chiar agreabil pe alocuri. Am luat-o mai întâi pe Calea Moșilor, stradă de care mă simt legată cu mii de ițe invizibile pe care n-aș putea să le rup niciodată, oriunde m-aș duce. De aceea observ și cea mai mică schimbare. Aseară am observat, de pildă, că s-a desființat în sfârșit buticul non-stop de pe colț, de la Eminescu, unde ani de zile a existat o mică mafie de cartier – te păcăleau la bani, îți dădeau gumă în loc de rest, vânzătoarele îți vorbeau urât pentru că știau că au parte de „protecție”, niște vlăjgani care se agitau prin jurul buticului etc. Nici nu știu cum de magazinul a rezistat atâta timp, era o redută veritabilă a tranziției triste din anii '90. Acum s-a deschis o mică șaormerie, *a clean, well-lighted place* („un loc curat și bine luminat”), vorba lui Hemingway. M-am oprit ca să-mi iau o „shaorma de poftă” – chiar așa suna oferta, la 9 lei, și am mers mai departe. În timpul crizei economice, Calea Moșilor se umpluse de covrigării și secondhanduri, acum observ că au revenit în forță șaormeriile, așa că înclin să cred că am depășit și criza. M-am oprit ca să fumez o țigară pe o bancă în părculețul de la „La mobilă” (în anii comunismului, aici era un magazin de mobilă), acolo unde ne învârteam noi cu bicicletele la nesfârșit, în anii '80. Părculeț e mult spus, este un scuar de 100 de metri pătrați. Vizavi e Biserica Olari, pe care au mutat-o pe șine tot în anii '80 ca să facă loc noilor blocuri

socialiste. În urmă cu mai bine de 30 de ani, priveam cu gura căscată cum mutau biserica, aproape din același unghi, cum se scufunda cu tot cu crucile ei într-o mare de praf. Mi se părea ceva fabulos. Am plecat mai departe cu strania senzație că la fiecare colț de stradă, la fiecare intersecție, sunt urmărită de zeci de perechi de ochi, că se uită la mine, uneori în derâdere, Adina la diferite vârste – uite-o și p-asta, e deprimată, a ieșit din casă și se plimbă aiurea pe străzi, în loc să-și termine cartea și să-și vadă de treaba ei! E ciudat să locuiești într-un oraș în care umbrele tale sunt peste tot. N-am scăpat de senzația aia neplăcută nici la Universitate, unde m-am așezat pe o altă bancă, în fața Teatrului Național. Și acolo am zărit-o pe Adina, la fereastra restaurantului de la ultimul etaj al hotelului Intercontinental, locul unde îi rugase pe părinții ei să o ducă să vadă orașul de sus. Pe atunci, Interul era cea mai înaltă clădire din București. Însă m-am reîntors în timpul acesta, timpul prezent, care, de fapt, nu ne aparține deloc, atunci când oamenii au început să iasă de la teatru. În pas de plimbare, unii discutând despre piesă – „Îți dai seama că mie mi-a plăcut, totuși! Așa ceva la Pitești n-aveam cum să văd...” Erau multe cupluri alcătuite din mame trecute de 80 și fice în jur de 50 – „Mamă, dacă tu nu vezi ce scrie pe clădirea de vizavi, ai văzut ceva pe scenă?!” Mulțimea aceea de oameni care se scurgea ca într-o procesiune spre gura de metrou mi-a dat o senzație de normalitate, cam așa ca-n Germania. M-am ridicat